

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/5/2016
Identifikačné číslo spisu:	1015201482
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1015201482.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a z členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: F. J. U., nar. XX.XX.XXXX, štátneho príslušníka Konžskej demokratickej republiky, v krajine pôvodu naposledy bytom: X., t. č. R., zastúpeného Centrom právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporcu ČAS: MU-PO-79-21/2015-Ž zo dňa 06.08.2015, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/19/2015-30 zo dňa 11. novembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/19/2015-30 zo dňa 11. novembra 2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 250q ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-PO-79-21/2015-Ž zo dňa 06.08.2015, ktorým odporca podľa § 11 ods. 1 písm. f) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) zamietol žiadosť o udelenie azylu ako neprípustnú. Náhradu trov konania navrhovateľovi nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia krajský súd označil námietku nedostatočne zisteného skutkového stavu za nedôvodnú. Dôvodil tým, že zákon o azyle rozpoznáva dva druhy rozhodnutí - rozhodnutia procesného charakteru, kedy sa neposudzuje podaná žiadosť o azyl v jej merite a rozhodnutia vo veci samej, ktoré sú výsledkom posúdenia danej žiadosti. Napadnutým rozhodnutím odporca zamietol navrhovateľovu žiadosť o azyl ako neprípustnú z dôvodu § 11 ods. 1 písm. f) zákona o azyle. Pre zistenie stavu veci

teda v danom prípade postačovalo, ak odporca posudzoval zhodnosť či rozpornosť dôvodov obidvoch podaných žiadostí o azyl (z roku 2014 a z roku 2015). Ako to je zrejme z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odporca túto otázku vyhodnotil tak, že skonštatoval, že navrhovateľova aktuálne podaná žiadosť o azyl je zhodnou s tou, ktorú navrhovateľ podal v roku 2014.

Ďalej krajský súd uviedol, že vo vzťahu k otázke naplnenia dôvodov poskytnutia či neposkytnutia doplnkovej ochrany odporca vykonal dokazovanie zamerané na zistenie existencie vážneho bezprávia v prípade návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu. Konštatoval, že od vydania predchádzajúceho rozhodnutia odporcu (ČAS: MU-63-21/PO-Ž-2014 z 05.06.2014) nedošlo k žiadnej zmene pomerov, ktoré by nasvedčovali existencii vážneho bezprávia, ktorému by navrhovateľ čelil v prípade svojho návratu do Konžskej demokratickej republiky (ďalej len „KDR“).

K nepriamo vyslovenej námietke právneho posúdenia veci krajský súd uviedol, že odporca vo veci aktuálne podanej žiadosti rozhodol správne a v súlade so zákonom. Ak navrhovateľ aktuálnu žiadosť o azyl odôvodnil doslova rovnakými skutočnosťami ako svoju predchádzajúcu žiadosť, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté, pričom z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že medzičasom nedošlo k žiadnej zmene pomerov, odporca teda nemal inú možnosť ako aktuálnu žiadosť zamietnuť ako neprípustnú. Na základe uvedeného dospel k záveru, že je potrebné rozhodnutie odporcu potvrdiť ako správne a zákonné.

II.

Odvolanie navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. c) O.s.p., teda z dôvodu, že prvostupňový súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Navrhovateľ namietal, že odporcom zistený skutkový stav neposkytoval dostatočný podklad pre vydané rozhodnutie. Poukázal na skutočnosť, že aj keď sa v súčasnosti rozhoduje v poradí už o jeho tretej žiadosti o udelenie azylu, odporca pri posudzovaní jeho žiadosti nezohľadňoval politickú situáciu v štáte dostatočne individuálne vzhľadom na fakty a jeho tvrdenia.

Poznamenal, že napriek tomu, že situácia v KDR pôsobí bezpečne, mala byť individuálne prehodnotená, nakoľko jeho strýko na základe príbuzenského vzťahu s otcom prišiel pred jeho oči o život. Mal za to, že je to dostatočným dôkazom toho, že vláda KDR pristupuje k členom opozície a k ich rodinám individuálne, o čom v nám dostupným médiách nie sú žiadne správy. Napriek tomu, že on sám nebol členom opozičnej politickej skupiny, na základe členstva jeho otca bol už niekoľkokrát vystavený hrozbám usmrtienia. Z dôvodu strachu o svoj život odišiel z krajiny a šiel študovať na Ukrajinu. To, že ho neznáma osoba kontaktovala a vyhrážala sa mu aj počas štúdia v zahraničí je dôkazom toho, že ho neprestali hľadať a návratom do krajiny môže byť ohrozený jeho život. Konštatoval, že posúdenie situácie v krajine pôvodu považuje zo strany odporcu za nedostatočné.

Ďalej navrhovateľ namietal, že odporca pri vyhodnotení situácie navrhovateľa nepreskúmal možnosť udelenia azylu z humanitného dôvodu podľa § 9 zákona o azyle.

Záverom uviedol, že v rozhodnutí odporcu, ako aj v rozhodnutí krajského súdu absentuje dostatočné vyhodnotenie ním uvádzaných skutočností a preto mal za to, že konanie pred prvostupňovým súdom má inú vadu, ktorá mala mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako aj rozhodnutie odporcu zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie, prípadne, aby zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Uviedol, že na účel odôvodnenia v poradí už tretej žiadosti navrhovateľa s ním bol dňa 26.06.2015 vykonaný vstupný pohovor, kde sa v plnom rozsahu pridŕžal dôvodov na udelenie azylu, ktoré uviedol v predchádzajúcom konaní. Ďalej uviedol, že na účel vyhodnotenia navrhovateľovej žiadosti boli využité informácie zo všeobecne dostupných zdrojov, ako aj informácie odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce Migračného úradu. V tejto súvislosti bola posúdená aj bezpečnostná situácia v KDR, konkrétne v regióne Kinshasa odkiaľ navrhovateľ pochádza, pričom neboli preukázané žiadne skutočnosti, že by mal byť v prípade návratu do krajiny vystavený vážnemu bezpráviu tak, ako to ustanovuje § 2 písm. f) zákona o azyle. Navrhovateľ v priebehu azylového konania, ani v oprávnom prostriedku nepreukázal také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali zmenu napadnutého rozhodnutia.

Odporca bol toho názoru, že pri posudzovaní žiadosti o azyl je potrebné vychádzať z právnej úpravy vymedzujúcej pojem utečenca (azylanta) v podmienkach Slovenskej republiky. Ide o zákon o azyle a Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951. Poznamenal, že pokiaľ ide o dôvody odvolania, ide o rovnaké dôvody, na základe ktorých navrhovateľ podal opravný prostriedok proti ich rozhodnutiu zo dňa 06.08.2015. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca rozhodnutím ČAS: MU-PO-79-21/2015-Ž zo dňa 06.08.2015, podľa § 11 ods. 1 písm. f) zákona o azyle zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako neprípustnú.

Dôvodil tým, že v predchádzajúcom správnom konaní už bolo v prípade navrhovateľa právoplatne rozhodnuté o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany a navrhovateľ po podaní svojej opakovanej žiadosti neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by preukazovali zmenu skutkového stavu. Navrhovateľ sa v plnej miere pridŕžoval všetkých dôvodov, ktoré uviedol v predchádzajúcom konaní o azyle.

Odporca konštatoval, že komplexne posúdil opakovanú žiadosť navrhovateľa, ako aj bezpečnostnú situáciu v KDR, pričom nezistil takú podstatnú zmenu pomerov v krajine pôvodu, ktorá by odôvodňovala iné rozhodnutie vo veci. Čo sa týka slobody cestovania uviedol, že zákony KDR zaručujú slobody pohybu, cestovania do zahraničia, emigrácie, repatriácie, aj keď v niektorých prípadoch sú tieto práva vládou obmedzované. Poznamenal, že aj z informácií získaných z Európskej migračnej siete vyplýva, že členské štáty Európskej únie bežne realizujú dobrovoľné ako aj nútené návraty neúspešných žiadateľov o medzinárodnú ochranu do KDR, pričom neexistuje žiaden presvedčivý dôkaz, že by s neúspešnými žiadateľmi bolo po ich návrate zle zaobchádzané.

Na záver konštatoval, že nakoľko navrhovateľ po podaní svojej opakovanej žiadosti zo dňa 03.06.2015 neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by poukazovali na podstatnú zmenu skutkového stavu, bolo potrebné jeho žiadosť zamietnuť ako neprípustnú podľa § 11 ods. 1 písm. f) zákona o azyle.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. marca 2016 (§ 156

ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 11 ods. 1 písm. f) zákona o azyle ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako neprípustnú ak ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu, v minulosti sa v konaní o azyle už právoplatne rozhodlo o tom, že sa žiadosť zamietla ako zjavne neopodstatnená, neudeľuje sa azyl, odníma sa azyl, nepredlžuje sa doplnková ochrana alebo sa zrušuje doplnková ochrana a od právoplatnosti rozhodnutia nedošlo k podstatnej zmene skutkového stavu; ministerstvo môže rozhodnúť, či žiadosť o udelenie azylu bola podaná výlučne s cieľom odvrátiť bezprostredne hroziaci výkon vyhostenia zo Slovenskej republiky.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu ako neprípustnej podľa § 11 ods. 1 písm. f) zákona o azyle, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie azylu ako neprípustnej tým, že v predchádzajúcom správnom konaní už bolo v prípade navrhovateľa právoplatne rozhodnuté o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany a navrhovateľ vo svojej opakovanej žiadosti neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by preukazovali podstatnú zmenu skutkového stavu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že navrhovateľ požiadal o azyl po prvý krát vyhlásením zo dňa 05.08.2012 pre obavu o svoj život z dôvodu politického prenasledovania. Rozhodnutím ČAS: MU-508-51/PO-Ž-2012 zo dňa 07.11.2013 bolo konanie o jeho žiadosti právoplatne zastavené podľa § 19 ods. 1 písm. f) z dôvodu, že navrhovateľ bez priepustky opustil Pobytový tábor Rohovce a viac ako 7 dní sa zdržiaval mimo azylového zariadenia.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že druhú žiadosť o azyl navrhovateľ podal dňa 07.03.2014. Dôvodil tým, že má obavu o svoj život kvôli politickému prenasledovaniu pre príslušnosť jeho otca k opozičnej politickej strane UDPS. Uviedol, že z tohto dôvodu v júli 2011 vtrhli do ich rodinného domu vojaci a zastrelili jeho strýka. On omdlel a zobudil sa až v kláštore, v ktorom bol správcom ich známi. Následne sa vojaci vyhrážali aj jemu a to na trhovisku v Kinshase, kde predával koše. Preto odišiel na Ukrajinu, kde sa mu taktiež vyhrážali, ale telefonicky. O tejto žiadosti rozhodol odporca rozhodnutím ČAS: MU-63-21/PO-Ž-2014 zo dňa 05.06.2014 tak, že navrhovateľovi azyl neudelil, a nebola mu poskytnutá ani doplnková ochrana. Toto rozhodnutie bolo následne, z dôvodu podania oprávneho prostriedku, potvrdené krajským súdom, a na odvolanie navrhovateľa aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Rozhodnutie odporcu nadobudlo právoplatnosť 04.05.2015.

Zo spisu odporcu č. ČAS: MU-PO-79/2015- Ž odvolací súd zistil, že tretia žiadosť o azyl bola

navrhovateľom podaná dňa 13.05.2015 a to z rovnakých dôvodov ako v roku 2014 - obava o život kvôli prenasledovaniu pre politické názory jeho otca, vyhrážanie zabitím. V dotazníku žiadateľa o udelenie azylu navrhovateľ výslovne uviedol: „O azyl žiadam z tých istých dôvodov, kvôli ktorým som žiadal o azyl aj v mojom predchádzajúco azylovom konaní.“ Aj okolnosti, ktorých bol svedkom v roku 2011 v rodičovskom dome opísal rovnakými slovami ako v predchádzajúcej žiadosti. Iné dôvody neuviedol.

Navrhovateľ v podanom odvolaní namietal, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Najvyšší súd Slovenskej republiky k uplatneným námietkam navrhovateľa považuje za dôležité zdôrazniť, že tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ani zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Námietky navrhovateľa, že odporcom zistený skutkový stav neposkytoval dostatočný podklad pre vydané rozhodnutie a že nebola preskúmaná možnosť udelenia azylu z humanitného dôvodu podľa § 9 zákona o azyly, označil odvolací súd za nedôvodné.

K námietke navrhovateľa, ohľadne neudelenia azylu z humanitných dôvodov, odvolací súd považuje za dôležité zdôrazniť, že zákon o azyly výslovne neukladá povinnosť správneho orgánu uviesť do výroku negatívne rozhodnutie o neudelení azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyly. Keďže nejde o nárok, o ktorom musí rozhodnúť správny orgán ex lege, ale o výsledok správneho uváženia správneho orgánu, ktorý nie je preskúmateľný súdom, námietka navrhovateľa, že správny orgán sa možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov nezaoberal neobstojí, najmä za situácie, keď nebolo sporné, že navrhovateľ v priebehu administratívneho konania ani netvrdil, že existujú dôvody v tomto ustanovení uvedené.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že žiadosť o azyl bola odporcom zamietnutá podľa § 11 ods. 1 písm. f) zákona o azyly. Z obsahu tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že žiadosť o udelenie azylu sa zamietne ako neprípustná ak ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu, v konaní o azyly sa už právoplatne rozhodlo o tom, že sa žiadosť zamieta ako zjavne neopodstatnená, neudeľuje sa azyl, odníma sa azyl, nepredlžuje sa doplnková ochrana alebo sa zrušuje doplnková ochrana a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

Zo zákonného znenia § 11 ods. 1 písm. f) je zrejmé, že odporca mal povinnosť v prípade zistenia, že sú splnené podmienky pre zamietnutie takúto žiadosť zamietnuť. S poukazom na obsah administratívneho spisu má odvolací súd za to, že právoplatné rozhodnutie o predchádzajúcej žiadosti navrhovateľa ČAS:MU-63-21/PO-Ž-2014 zo dňa 05.06.2014, ktorým bolo rozhodnuté o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi predstavuje prekážku res iudicata, t. j. prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

V tomto prípade teda nebolo potrebné posudzovať, či žiadateľ spĺňa podmienky na udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany, ale bolo potrebné posúdiť to, či ide o opakovanú žiadosť o udelenie azylu, podanú z rovnakých dôvodov akými navrhovateľ dôvodil aj svoju predchádzajúcu žiadosť, a či sa od právoplatného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti skutkový stav podstatne nezmenil. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že odporca správne neposudzoval žiadosť v jej merite, ale posudzoval zhodnosť, či rozpornosť oboch žiadostí o udelenie azylu, nakoľko rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie azylu je rozhodnutím procesného charakteru. Správne vyhodnotil aj to, že aktuálna žiadosť navrhovateľa je totožná so žiadosťou z roku 2014, nakoľko sám navrhovateľ výslovne uviedol, že ide o totožné dôvody, akými dôvodil aj svoju predchádzajúcu žiadosť o udelenie azylu.

V súvislosti s podstatnou zmenou skutkových okolností je potrebné uviesť, že nie každá zmena skutkového stavu spôsobuje, že vec treba posudzovať opätovne, musí ísť o podstatnú zmenu skutkových okolností. Podstatná zmena skutkového stavu je taká, ktorá môže mať vplyv na zákonnosť alebo správnosť predchádzajúceho rozhodnutia a samotného azylového konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní administratívneho spisu odporcu, ako aj spisu krajského súdu zistil,

že odporca pri zisťovaní skutkového stavu veci postupoval dôsledne a starostlivo, obstaral dostatok informácií o krajine pôvodu navrhovateľa, tvrdenia navrhovateľa s týmito informáciami porovnal a mohol tak vo veci urobiť autoritatívny záver.

V spise odporcu sa taktiež nachádzajú aktuálne informácie o krajine pôvodu navrhovateľa pochádzajúce z rôznych zdrojov zamerané najmä na bezpečnostnú situáciu v krajine, ako aj v regióne pôvodu navrhovateľa, existenciu ozbrojeného konfliktu, ako aj na riziká v prípade návratu navrhovateľa späť do krajiny pôvodu. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že odporca riadne vykonal dokazovanie aj pri posudzovaní predchádzajúcej žiadosti navrhovateľa o azyl, a to v súvislosti s rozhodovaním o udelení doplnkovej ochrany so zameraním na existenciu vážneho bezprávia v krajine pôvodu navrhovateľa. Správny je aj záver o tom, že k žiadnej zmene skutkových okolností v krajine pôvodu od právoplatnosti predchádzajúceho rozhodnutia o navrhovateľovej žiadosti nedošlo.

Odvolacie námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorým krajský súd rozhodnutie odporcu potvrdil. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodol krajský súd vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p. tak, že navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.